

«Kongsli» ved Rostavann

Det var vel dette frodige dyrkningsland, og det ruvende Rostad fjell, og det fiskerike vannet der oppe i ødemarken som i det herrens år 1826 fikk han Hans Iversen fra Fron i Gudbrandsdalen å slå seg ned som nybygger i dette vidunderlige og naturskjønne midnattsolens land. Han var en av de første rydningsmenn som stevnet oppover dalen til fots langs elvebreddene. Elvene måtte forseres med flåter og urskogen var så tett at de måtte bane seg vei gjennom krattet. Man undres over pågangsmotet på deres eventyrlige ferd mot det ukjendte. De visste ikke om de motganger og farer som kom til å true dem. Sykdom nød

Av Odd Bjørklund

og elendighet ble å herje. Men etter oppmodning av Jens Holmboe og skoginnspektør Rahm, hvor de ble lovet land og store skoger, kom de til ødemarken og det harde klima, så langt mot nord. Rett inn i samenes land.

De hadde dratt ut fra hjemmene sine der sør i dalene på ukelange vandringer over fjellpartiene opp mot Trondheim. Det var kløvhester de drog ut med. Da de endelig omsider kom til Trondheim lå ikke hurtigruta med fine lugarer og ventet. Nei, de måtte gå der i dagevis og vente på små fiskeskøyter på leilighetstur oppover langs kysten til Sørreisa og Målsnes. Historien forteller at for noen blei det den våte grav der oppe under Lofotens kyster.

Hans Iversen var født i 1792. 34 år kom han oppover dalen med sin livsledsagerske Gunhild Pedersen. De hadde også 2 sønner med seg, Iver som var 10 år og Ole som var bare 4 år. Deres videre vandring oppover dalen mot Rostadvann, som er en strekning på ca. 8 mil, er jo en prestasjon man undrer seg over. Men de var nu kommet opp til midnattsolens land, et

eventyrlig panorama av fjellvidder og store skoger med Maukfjellene og de majestetiske Istindene. Videre oppover dalen med Alappen og Ruten, der hvor dalen svinger i en bue mot Svendborgtindene med den originale Hattavarre og det ruvende Rostavarre. Der under fjellet hvor øskulle bygge, rydde og sette bo. De hadde forsert den dype Fjellfroselven med holmer og nes. Men de tok vel en rast hos han Tydals Knut på Øverby som hadde slått seg ned der i 1818. Borte på Skjellet bodde Thomas Thomassen med sin tallrike familie. Noen av disse var flyttet ut av redet og bodde på Skjeggesnes, Maukstad og Gamnes. De fikk nok hjelp av noen av disse. Gjestfriheten var stor forteller historien. Men Hans Iversen måtte videre med familien oppover Brannmoen og videre komme seg over den rasende stria Tamokelven. Anders Jonsen Holen hadde allerede i 1924 slått seg ned på Øvergård, så de ble hans nærmeste nabo.

De kom seg videre over Båtbakken mot Øse og Rostadvannet hvor de kom frem til Østli hvor de hadde fått tildelt sitt rydningsland. Det var i 1826. Her ble motgang og tragedier for Hans Iversen da 2 av hans sønner druknet under tømmerfløting nede i elva. Det var Iver og Ole Hansen. De ble bare 18 og 23 år gamle. De hadde da bare en sønn igjen, Hans, som var bare 8 år. Denne ulykke tok så hardt på denne familie, at de ville reise fra alt. I 1842 solgte han alt til Andreas Maursund og emigrerte til Amerika. De skal være med de første emigrerte fra Nord-Norge. Det var den tid da båtturen over Atlanteren kunne ta inntil 3 mnd. Historien forteller at Hans Iversen var urolig av natur og kunne ikke slå seg til ro noe sted. Han var stor og kraftig og en fæmelt jeger som ble rammet med denne ulykke å miste 2 av sine sønner og reiser fra alt slitet. Han var nu 50 år og hadde da bodd oppe på Østli i 16 år.

Erik og Mali Kongsli.

Kongsli la na under Maursundgodset. Erik Andersen Aalborgmoen fra Tynset overtar bygselen for 100 sp.daler som det het den gang.

Han var kommet nordover til Klauva bare 16 år, og kom senere til Fagerlidal og var dreng der i 10 år. Erik Andersen var født på Tynset i 1812, men når han skulle overta Kongsli måtte han tilbake til Fåsetgrenda ved Tynset for å finne seg sin livsledsagerske. Det fanns nesten ikke et eneste skjørt der oppe i bygda de første nybyggerår. Han tok utflytting fra Tynset i 1840 22 år gammel og giftet seg i 1841 med Mali Eriksdr. Lian født i 1821. De kom nu nordover og forlot sin hjembygd for godt.

Erik Andersen var en driftig jordbruker og en iherdig kar både som smed og snekker. Det sies at han smidde hesteskogangen før de andre sto opp om morgenen. Våre forfedre måtte være allsidige. De måtte være dyrleger, byggmenn og snekkere. De laget møbler med treskjæring og rosemaling, de måtte også være jordmødre i mange tilfeller.

På bildet er familien Kongsli i 1893.

Første rekke fra venstre: Den minste jenta er Sigrid-Anna Andersdr. Kongsli. Sittende: Mali Eriksdr. Lian og Erik Andersen Kongsli, begge fra Fåsetgrenda ved Tynset. Anders Andersen Kongsli og Hans Andersen Kongsli.

Bakerste rekke fra venstre: Kari Hansdr. Øvergård og Anders Eriksen Kongsli.

Karen Andersdr. Kongsli. Mali Andersdr. Kongsli. Mali Hansdr. Eidsvoll. Gutten med hatten Erik Andersen Kongsli og ytterst til høyre Elias Eriksen Kongsli.

Johan Andersen Kongsli og Jensine Andersdr. Kongsli var ikke kommet til verden da dette bildet ble tatt i 1893. Johan kom til verden 2 måneder senere.

Før 1878 var det mange som var født uten jordmorassistanse da jordmor Marie Sten kom til Øverbygd og tok imot den første, og det var ho Toline Dividal.

Erik og Mali borte på Østli ryddet og slet, men han fant ut at han ville flytte husene til nuværende Kongsli. Han hadde da ryddet land som gav for til 15 kuer og smådyr. På Kongsli førte han opp det fine våningshus i den tid å være med en fin innredning. Det er nu Øverbygd Bygdemuseum. I en tid var han Maursunds skogbetjent der oppe i storskogens almenning. For dette arbeidet fikk han årlig 20 tylvter tømmer.

Allerede i 1967 har han oppdyrket 80 mål og hadde dessuten 300 mål med dyrkbar eng. I 1862 fikk han kjøpe av Johannes Thomassen eiendommen Sørmo, Gamnes og Eidsvoll. Ettersom familien vokste opp ble Kongsli delt i flere bruk. I 1878 overtar eldste sønnen Anders Eriksen hovedbruket, for ættelista viser at familien ble stor med 9 barn.

Det var frodig der oppe under Rostavarres li, men det var iver og pågangsmot med jordbruket som skulle holde liv i familien. De var også fangstfolk og attåtnæringen var fugl og vilt i skogene. Utenfor stuedøra stod Rostavassrøya i stimer. Det var bare å trekke garnene så blei kvarterene fulle av spekefisk utover hele vinteren. De måtte ha ernæringsvett i de dager. Det var ikke å ta en snartur til butikken, da nærmeste

handelssted var Storsteinnes i Balsfjord og helt ned til Moen. En strekning på 7,5 mil.

Når man tar en tur innover til museet i Kongsli er der mye å fortelle fra gamle tider. Der ligger minner og historier fra en del gårder oppe i bygda fra våre forfedre som kavde og slet for eksistensen, og som var opphavet til kolonisering av denne naturskjønne dalen. Der er minner om de gamle som aldri må dø, og der hvor minnene kan bli bevart opp igjennom tiden.

Ættelista viser at Erik Andersen Aalborgmoen (Kongsli) er både av dansk og tysk herkomst. Hans tyske ettefar var Lorentz Lossius født i 1590, han kom fra Göttingen i Sachsen, han ble gift med Kristin Bruse fra Meldalen, datter av sognepresten Anders Bruse. Og hans danske ettefar var Cristian Andersen fra Aalborg i Danmark som ble gift med Anne Kristine Lossius. De kom til Norge som bergverksmenn, de ble av Christian den fjerde innkalt til Eiker Bly og Kopperverk i 1620. Så den videre slektsgenerasjonen går ned til foreldrene til Erik Andersen Kongsli som var Anders Christensen Aalborgmoen født i 1778, han var gift med Sigrid Eriksd. Straalgerg.

Sønnen Erik A. Kongsli f. i 1812 reiser til Tynset og gifter seg med Mali Eriksd. Lian f. 1821, og kommer til Kongsli ved Rostavann og fører den tallrike slekt videre. Ekteskapet var fruktbart, der kom 9 barn til verden hos han Erik og ho Mali Kongsli ved Rostavann.

Bryllup på Kongsli i gamle dager. Her er også nu Kongsli Bygdemuseum. Og her utenfor lå den tyske fangeleir i 1940 med ca. 40 fanger.

Billedet er fra 1918 brylluppet til Gudrun Messeltmo og Anders Kongsli med sine slektninger og bygdefolk.